

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

**ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΓΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ
ΠΟΛΥ ΚΑΛΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ**

Θέμα: ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ημερομηνία: 1 Νοεμβρίου 2014

Διάρκεια: 2 ώρες και 30΄

**ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΞΙ (6) ΣΕΛΙΔΕΣ
ΟΛΕΣ ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΝΑ ΔΟΘΟΥΝ ΣΤΟ ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ**

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΕΚΘΕΣΗ

(Μονάδες 50)

Να αναπτύξετε ένα από τα πιο κάτω θέματα (500 περίπου λέξεις).

1. *«Αν ο ρατσισμός επικρατήσει ως ιδεολογία σε μια κοινωνία γίνεται μια τεράστια νάρκη στα θεμέλια της Δημοκρατίας».* Αφού αναπτύξετε τρία αίτια του ρατσισμού, να προτείνετε τρόπους περιορισμού του φαινομένου.
2. Είναι κοινώς παραδεκτό ότι η αποξένωση και η μοναξιά είναι χαρακτηριστικά του σύγχρονου ανθρώπου. Αφού αναζητήσετε τα αίτια που οδηγούν στην αποξένωση και στη μοναξιά, να αναφέρετε τις επιπτώσεις που έχουν αυτές στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου.
3. *«Η ανεξέλεγκτη χρήση της επιστήμης και της τεχνολογίας, η μη προσαρμοσμένη στις ανθρώπινες ανάγκες και στο σεβασμό στο περιβάλλον, μπορεί να σημαίνει παγκόσμια καταστροφή».* Αφού παρουσιάσετε τρία από τα πιο σημαντικά οικολογικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο πλανήτης μας σήμερα, να εισηγηθείτε τρόπους αντιμετώπισης των προβλημάτων αυτών.

Να διαβάσετε με προσοχή το πιο κάτω κείμενο και να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις που ακολουθούν:

Η αξία της ιστορικής λογοτεχνίας **αμφισβητείται** από πολλούς μελετητές μέσα από τη συζήτηση για τις αλήθειες και τα ψέματα που μπορεί να περιέχει ένα ιστορικό μυθιστόρημα. Οι συγγραφείς λένε ότι «κάθε βιβλίο είναι ιστορικό από τη στιγμή που πάει στο τυπογραφείο». Οι ιστορικοί λένε πως το μυθιστόρημα είναι πλαστό και πως μόνο η ιστορία αποτελεί πηγή πραγματικών γεγονότων. Οι κριτικοί της ιστορικής λογοτεχνίας θεωρούν ότι **δικαιούνται** να προδιαγράψουν τι πρέπει και τι δεν πρέπει να γράφει η κάθε γενιά συγγραφέων. Όπως και να 'ναι δεν αποτελεί καθήκον ενός μυθιστοριογράφου να βρίσκεται στην πρώτη γραμμή της επικαιρότητας. Έχουμε ανθρώπους πολύ ικανούς να επεξεργάζονται το παρόν: **αποκαλούνται** δημοσιογράφοι και δεν πρέπει να χάσουν τη δουλειά τους.

Εκείνο που βρίσκεται πίσω από αυτές τις αντιρρήσεις δεν είναι η παρανόηση της ίδιας της ιστορίας, αλλά η περιφρόνηση για τις χρήσεις της. Είναι αλήθεια πως ο τρόπος που έμαθαν ιστορία οι πολιτικοί και οι στρατηγοί δεν τους βοήθησε να μην επαναλάβουν τα λάθη των προκατόχων τους. Η παρατήρηση του Χένρι Φορντ ότι «η ιστορία είναι μπούρδες» ίσως να μην είναι τόσο άξεστη όσο φαίνεται, γιατί μεγάλο μέρος από όσα νομίζουμε πως ξέρουμε για το παρελθόν είναι μη επαληθευμένη παράδοση και ανεξέταστες προκαταλήψεις. Αυτό πρέπει να γίνει κίνητρο για καλύτερη ιστορία και όχι για λιγότερη ιστορία.

*Η ιστορία μάς προσφέρει έμμεση εμπειρία. Επιτρέπει στον νεότερο μελετητή να κατέχει το έδαφος επί ίσοις όροις με τους μεγαλύτερους σε ηλικία. Δίχως μια γνώση της ιστορίας που θα του δώσει το πλαίσιο για τα σημερινά γεγονότα, βρίσκεται στο έλεος κάθε κοινωνικής παρερμηνείας που θα του δοθεί. Οι παλιοί πάντα πιστεύουν ότι ο κόσμος γίνεται χειρότερος. Είναι στο χέρι των νέων, εξοπλισμένων με ιστορική γνώση, να αποδείξουν ότι, σε σύγκριση με το 1509, ή ακόμα και το 1939, η ζωή το 2009 είναι γλυκιά σαν μέλι. Η καταβύθιση στην ιστορία δεν σε κάνει **οπισθοδρομικό**· σε κάνει να θέλεις να τρέξεις σαν τρελός προς το μέλλον. Το παρελθόν δεν είναι νεκρό έδαφος και το να το διασχίζεις δεν είναι μια **στείρα** άσκηση. Η ιστορία πάντα αλλάζει πίσω μας και το παρελθόν **μεταβάλλεται** λίγο κάθε φορά που το εξιστορούμε. Και ο πιο σχολαστικός*

ιστορικός είναι αναξιόπιστος αφηγητής: κουβαλάει μαζί στο **εγχείρημά** του τις **μεροληψίες** της εκπαίδευσής του και τις ιδιοτροπίες του ταμπεραμέντου του, ενώ συχνά είναι υποχρεωμένος, για να προβάλει το όνομά του, να δολοφονήσει τους προκατόχους του προτείνοντας μια διαφορετική εκδοχή των γεγονότων από εκείνη που επικρατούσε όταν σπούδαζε. Πρέπει να κάνει το παλιό καινούργιο, γιατί η ακαδημαϊκή του πρόοδος εξαρτάται από αυτό.

Οι επικριτές της ιστορικής λογοτεχνίας βγάζουν τις περισσότερες συνταγές τους μέσα από τη βαθιά τους άγνοια για το πώς γράφεται ένα μυθιστόρημα. Εκείνο που πραγματικά τους ανησυχεί είναι, υποψιάζομαι, πως όταν διαβάζουν ιστορική μυθοπλασία αισθάνονται ότι η δική τους έλλειψη μόρφωσης μπορεί να εκτεθεί. Πανικοβάλλονται, γιατί δεν ξέρουν τι από αυτά που διαβάζουν είναι αλήθεια και τι όχι. Είναι γεγονός πως η καυτή επικαιρότητα γρήγορα γίνεται χλιαρή αφού και οι πιο μελαγχολικές προβλέψεις της μυθοπλασίας σχεδόν πάντα ξεπερνιούνται από τις άσχημες εκπλήξεις που μας επιφυλάσσει η πραγματικότητα. Το μόνο προαπαιτούμενο είναι η μυθοπλασία του συγγραφέα να είναι εύλογη και στηριγμένη όσο το δυνατόν καλύτερα στα γεγονότα της εποχής. Ένας μυθιστοριογράφος δεν κάθεται μπροστά στο πληκτρολόγιο σκεπτόμενος «τώρα τι θα γράψω;». Το μυθιστόρημα έρχεται είτε το θέλεις είτε όχι. Έπειτα από μήνες ή χρόνια σιωπηλού ταξιδιού, φτάνει και κατασκηνώνει εκεί δίπλα σου σαν παράνομος μετανάστης προσπαθώντας να μηχανευτεί χίλιους τρόπους για να κερδίσει λίγο ζωτικό χώρο. Πριν προφτάσεις να δεις το πρόσωπό του, έχει ανοίξει μαγαζί κι έχει αγοράσει σπίτι. Κάθε φορά που ο συγγραφέας γράφει για τον ήρωα ή την ηρωίδα του «Σκέφτηκε ότι...» ή «Ένωσε ότι...» αυτά που γράφει είναι της φαντασίας του. Ποτέ δεν ξέρουμε τι σκέφτηκαν ή τι ένωσαν οι άνθρωποι, εκτός κι αν κρατούν ειλικρινές και πλήρες ημερολόγιο. Και ο κόσμος είναι γεμάτος ανθρώπους που λένε ψέματα και στο ίδιο τους το ημερολόγιο. Από τη στιγμή που το καταλαβαίνουμε αυτό, η δουλειά του ιστορικού λογοτέχνη δεν φαίνεται τόσο αμφισβητήσιμη.

(Εφημερίδα Καθημερινή, διασκευή)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε περίληψη του πιο πάνω κειμένου, με δικά σας λόγια (100-120 λέξεις). **(Μονάδες 10)**

2. Με βάση το κείμενο, οι συγγραφείς ιστορικής λογοτεχνίας, οι ιστορικοί και οι κριτικοί ιστορικής λογοτεχνίας έχουν τρεις διαφορετικές απόψεις, σχετικά με το ιστορικό μυθιστόρημα. Να γράψετε ένα επιχείρημα με το οποίο υποστηρίζεται και ένα με το οποίο αντικρούεται η κάθε άποψη.

(Μονάδες 12)

3. α) Να εξηγήσετε το πιο κάτω απόσπασμα του κειμένου με δικά σας λόγια.

β) Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τη συγγραφέα; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.

Η ιστορία μας προσφέρει έμμεση εμπειρία. Επιτρέπει στον νεότερο μελετητή να κατέχει το έδαφος επί ίσοις όροις με τους μεγαλύτερους σε ηλικία. Δίχως μια γνώση της ιστορίας που θα του δώσει το πλαίσιο για τα σημερινά γεγονότα, βρίσκεται στο έλεος κάθε κοινωνικής παρερμηνείας που θα του δοθεί.

(Μονάδες 8)

ΜΕΡΟΣ Γ΄: ΓΛΩΣΣΑ (Μονάδες 20)

Οι λέξεις των ασκήσεων 1 - 4 προέρχονται από το **ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ**. Να τις χρησιμοποιήσετε με τη σημασία που έχουν στο κείμενο (κυριολεκτική ή μεταφορική).

1. Να αντικαταστήσετε τις έντονα γραμμένες λέξεις με **συνώνυμες** χωρίς να αλλάξετε το νόημα και τη σύνταξη των φράσεων.

α) «**αποκαλούνται** δημοσιογράφοι και δεν πρέπει να χάσουν τη δουλειά τους».

β) «... το παρελθόν **μεταβάλλεται** λίγο κάθε φορά που το εξιστορούμε».

(Μονάδες 2)

2. Να γράψετε ένα **αντίθετο** για καθεμιά από τις έντονα γραμμένες λέξεις διατηρώντας τον γραμματικό τους τύπο.

α) ... Η καταβύθιση στην ιστορία δεν σε κάνει **οπτισθοδρομικό** ...

β) Το παρελθόν δεν είναι νεκρό έδαφος και το να το διασχίζεις δεν είναι μια **στείρα** άσκηση.

(Μονάδες 2)

3. Να γράψετε (α) ένα παράγωγο ουσιαστικό και (β) ένα παράγωγο επίθετο για το καθένα από τα πιο κάτω ρήματα:

α) αμφισβητείται

β) δικαιούνται

(Μονάδες 4)

4. Να χωρίσετε τις πιο κάτω λέξεις στα **συνθετικά** τους μέρη:

α) εγγχείρημα

β) μεροληψίες

(Μονάδες 2)

5. Να συνδέσετε τις φράσεις της στήλης Α με τις αντίστοιχες της στήλης Β. (Στη στήλη Α περισεύει μία φράση).

ΣΤΗΛΗ Α		ΣΤΗΛΗ Β	
1.	Χάρμα οφθαλμών	Α	Με κάθε μέσο, με τη βία
2.	Δρακόντειος νόμος	Β	Απόλαυση των ματιών
3.	Διά πυρός και σιδήρου	Γ	Για ένα ασήμαντο ποσό
4.	Αντί πινακίου φακής	Δ	Το αποκορύφωμα
5.	Το άκρον άωτον		

(Μονάδες 2)

6. Να συμπληρώσετε τις πιο κάτω προτάσεις με το σωστό τύπο του επιθέτου που βρίσκεται στην παρένθεση.

α) Η ομάδα μου έχει υποστεί τρεις (η συνεχής) ήπτες.

β) Η είδηση μεταδόθηκε από όλα τα (το διεθνές) μέσα ενημέρωσης.

γ) Στο τέλος του (ο προσεχής) μήνα θα ανακοινωθούν τα αποτελέσματα των εξετάσεων.

δ) Η σωματική άσκηση είναι χαρακτηριστικό όλων των (ο υγιής) ανθρώπων.

(Μονάδες 2)

7. Να μεταφέρετε τα πιο κάτω ρήματα σε χρόνο αόριστο, στο πρόσωπο που σας ζητείται, όπως στο παράδειγμα. **(Μονάδες 2)**

0	Καλλιεργούν (Παράδειγμα)	<i>β' πρόσωπο ενικού αριθμού</i>	Καλλιέργησες
A	Εισηγούνται	<i>α' πρόσωπο πληθυντικού αριθμού</i>	
B	Εκδίδει	<i>γ' πρόσωπο ενικού αριθμού</i>	
Γ	Διακόπτουμε	<i>β' πρόσωπο πληθυντικού αριθμού</i>	
Δ	Εισάγεται	<i>γ' πρόσωπο ενικού αριθμού</i>	

8. Να συμπληρώσετε στον κενό χώρο που υπάρχει στις πιο κάτω προτάσεις τη σωστή λέξη που βρίσκεται στην παρένθεση.

α) Δεν έχω αντιληφθεί τι (υπονοεί / επινοεί / ενοεί) με την ερώτησή του.

β) Τα τροχοφόρα κινούνται με μεγάλη ταχύτητα στις (πλατυές / πλατιές / πλατειές) λεωφόρους.

(Μονάδες 2)

-ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ-
